

načrtu, je pregledal tudi že Glavni prosvetni svet; nista pa odobreni kot učni knjigi, ker se po učnem načrtu v I. in II. razredu osnovnih šol ne sme razen čitanke rabiti nobena druga knjiga pri pouku v šoli. Prav dobro pa bosta Računici služili učencem kot pomožni knjigi doma. Praksa je pokazala, da sta knjigi brezpogojno potrebni; zato se je Zaloga odločila za novo izdajo. Obe knjigi bosta na razpolago takoj prve dni oktobra t. l., založnica pa sprejema naročila že sedaj.

Rajoniranje šol. občin. Z novim zakonom o narodnih šolah se bomo počasi izenčili po celih državah in to v vseh panogah, tičičih se šolstva in učiteljstva. Smatram, da je ravno sedaj tudi nastopil čas, ki je najbolj prilichen, da se ponovno rajonirajo posamezni šol. okoliši. V mislih imam predvsem podzelske šol. občine. V sedemdesetih letih, torej po uveljavljenju drž. šol. zakona a.o. iz 1. 1869., so merili z verigami oddaljenosti občin od šole. Potem pa so se preoblikovali rajoni le ob postanku kake nove šole, ali po izboljšanju cest in komunikacij vobče, s čemer so se občine ali njih deli, ali tudi posamezne hiše zblizale bolj novi šoli, kakor pa oni, kamor so bili dotedaj všolani. Zadeva je bila končnovejno urejena s tem, da so se istočasno prepisali tudi davni prispevki od prešolanih hiš od stare na novo šolo. Dočela umljivo pa je, če se se kraj. šol. sveti branili takih šolarjev — tujev, od katerih je brala sicer šol. prispevke domača občina, a šola, ki so jo otroci obiskovali, ni dobila nič, četudi so ji »tujevi« povzročili večje stroške. Še večje brige pa imajo v takih slučajih šol. upravitelji, ki presojajo položaj še osobito iz pedagoških vidikov. Pri letni statistiki, kakor je bila n. pr. letos, jim otroci iz nevšolanih občin ne bodo delali nobene skrbi, ker tabela ne izkazuje nobenih tozadnih rubrik, vendar pa povzroča tako stanje obilo pisarjev že pri dovoljenju za prvi vstop, potem končni izstop, ali preselitev, ali prestop na meščansko ali srednjo šolo itd. Zato je najboljše, da se vsepovsod, kjer se je pokazala tekom let potreba, prešolajo občine ali pa samo njih deli v šole, kamor jima kažejo prilike najbolje, ter se seveda obenem tudi regulirajo davni prispevki posameznih na novo rajoniranih šol. — **Sijanec Ljudevit.** Opomba uredništva: To vprašanje bo točno urejeno s pravilnikom, ki bo uvedel in to svrhu »list o šolski teritoriji«, tako da bo viadalata tozadno absolutna jasnost. Da bi le pravilnik že izšel, ker bo s tem rešenih nebrjo vprašanj, ki sedaj čakajo rešitve in puščajo šolstvo v nejasnosti.

Kaj govorijo ocena P. Flereta o knjigi »Prirodne sile« v stvarnem oziru? Razumljivo je, da so si prirodne vede utrle pot tudi že v osnovno šolo. Pa ni dovolj le teoretsko znanje prirodnih nauk, treba je to znanje tudi praktično poglobiti. In ta namen ima Fleretova knjiga. Naj bi zato postala zanimiva prirodoslovna čitanka osnovnošolske mladine, ki hoče na izbranih, njenostavnejših pojavih pokazati medsebojno delovanje prirodnih sil, katere si je znal človek sčasoma udomačiti. V stvarnem pogledu je knjiga uspela. (Dr. Simon Dolar.) Knjigo »Prirodne sile in njihova uporaba« Pavla Flerete je na osnovi Glavnega Prosvetnega sveta S. Br. 579/27 ministrstvo prosvete s svojim odlokom O. N. Br. 62950/28 odobrilo kot pomožni učbenik za prirodoslovje v višjih šolskih letih osnovne šole. Izdala in založila jo je »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Pripominjam, da je to edini odobreni učbenik za prirodoslovje v osnovnih šolah.

Kurivo in stanarina za učiteljstvo. Cenjeni tovarisi urednik! Učiteljujem v Slovenskih goricah. Prav lep kraj, posebno jeseni. V mehke pastelne barve se je odela pokrajina, le na starem grajskem zidovju drhti rdeča pesem divje trte. V mesečnih nočeh mečajo visoki topoli dolge sence čez tipe stezice. Klopotci pritrjujejo v nočni mir. Bogme, tu bi moral biti pesnik, če bi ne bil učitelj. Ker sem pa učitelj, me v tej lepi harmoniji močijo najrazličnejše skrbi. Kakšne pa? O, to takoj uganeš! Stanarina — kurivo, kurivo — stanarina, to je circulus vitiosus teh lepih dni. Naš kraj, s tem mislim vse všolane vasi, je drugače gospodarsko precej trden, posebno v primeri z drugimi predeli naše Dravske županije. Viničarji tudi pri nas, več kakor skromno žive, pa tudi drugih siromakov ne manjka. Tu mislim predvsem posestnike in druge pridobitnike, ki s svojim denarjem v največji meri vzdržujejo javne ustanove in naprave. Ti so pri nas premožni. Ti ljudje so pri nas v zadnjih dveh letih s prostovoljnimi prispevki zgradili nov gasilski dom, nabavili brižgalno, sezidali gledališko dvorano in prenovili cerkev, kar je stalo težke tisočake, kar pa je tudi vse hvale vredno. Nič ne rečem. Kar mora — mora biti! Napovedana pa je bila tudi seja krajevnega šolskega odbora. Tudi to mora biti, so pritrdili odborniki in sedli k zeleni mizi. Potem so jim bile prečitane učiteljske prošnje za stanarino in kurivo. »Uh,« so se zgrobili možje, »ali nas mislite da golega oskubsti? Jej, jej, saj ne zmoremo, ne, tega ne zmoremo.« In so polozili »zadeve« ad acta. In kot da ni nič, smo šli vsak svojo pot, oni na polje, mi v učilnice. »Tak« je, tovaris urednik, tega članka realni konec. Mislim, da ni v njem nič takega, kar bi spadalo pod paragraf. Torej Te prosim, da ga priobčiš v listu. Prosil pa bi Te tudi, da mi pojasniš, kako bi prisel do svoje pravice. 9 m² drv, ki mi pripadajo, še vedno raste. Včasih grem skozi gozd. Kako skrivenostno šumi veter skozi krošnje. Ginjen poslušam pesem svojih devetih kubičnih metrov in si mislim: Morda pa le rastejo zame. Drugo Te prosim glede stanarine. April, maj, junij, julij, avgust, september. Šest mesecev po 150 Din = 900 Din. Kam naj se obrnem, hlapac Jernej, da dosežem izplačilo? S tovariskim pozdravom! — V. K.

† **Cernelč Franc**, bivši šolski upravitelj v Articah, je 15. julij 1930 nepričakovano naglo podlegel zavratni bolezni. Uverjen sem bil, da bo spretnejše pero nego je moje napisalo po konjemu tovarisu g. Francu Cernelču nekaj vrisnic v spomin. An kakor vidim, doletolet je mojo malenkost, da se dragemu nepozabnemu tovarisu nekoliko oddolžim in mu postavim skromen spomenik. Pokojni tovaris g. Franc Cernelč je bil rojen 1871. leta v Globokem, kjer je posejal osnovno šolo, ki jo je takrat vodil kot nadučitelj upokojeni šol. ravnatelj g. Gustav Vodušek. Ta je ukazljenevna razboritega dečka navdušil za nadaljnjo šolanje. Učiteljske je dovršil 1891. leta v Mariboru. Prva njegova služba je bila Črešnjevec pri Pragerskem. Služboval je potem nekaj let v močno ponemčenih Brežicah, kjer se je to varisem gg. I. Pečnikom in N. Supanom neustrašeno udejstvoval v narodnem življenju. Želo nevarno početje takratne dobe za mlaudega slovenskega učitelja. Ko pa je bila 1895. leta šola v St. Petru pod Sv. Goro razširjena v petrazrednico, je dobil ranjki stalno učiteljsko mesto ondi. Deloval je tukaj maleone o let v kolikor ni bil eksponiran, kakor iz Brežic v Dobovo, na sosednje šole v Podjadi, Pečicah in Orešju. Tukaj si je izbral tudi živilensko družico iz ugledne Kneževje rodbine. Toda že leta 1902. je bil prestavljen v Artičah in kmalu imenovan nadučiteljem. V Artičah je deloval celih 24 let do svoje upokojitve 1926. leta kot nadučitelj. Njegovemu prizadevanju se je zahvaliti, da so postavili v Artičah novo moderno štirirazredno šolo, ki so ji leta 1910. prizidali še peti razred. Podpiral ga je pri tem pokojni župnik Potovšek. Ves svoj prosti čas v Artičah je uporabil deloma kot občinski tajnik, deloma kot odbornik kmetijske podružnice. Kot več sadjar se je z vso vnočno posvetil šolski drevesnici, iz katere so občani dobivali žlahtno sadno drevje. Pred 22 leti je pomagal ustavoviti Posojilnico in hranilnico v Globokem. Do svoje prerane smrti je bil v njenem oboru in je njegova moška, dobro premišljena beseda vsikdar našla vse upoštevanje. Ob svoji preselitvi v Brežice je prevzel leta 1927. v jeseni tajniško mesto v Skladuču zvezki kmetijskih podružnic, ki ga je vzorno vodil vse do svoje smrti. Obenem je poučeval tudi na obrtni šoli vse do zaključka letosnjega šolskega leta. Mnogo truda in dela mu je povzročilo vodstvo tajniških poslov Sadarskega v vrtnarskega društva v Brežicah, kjer si je stekel dosti zaslug s svojim neumornim delom ob priliki lepo uspele lanskoletne sadne razstave. Ko mu je hotel ob tej priliki odbor za to strokovnjaško delo nakazati primerno nagrado, jo je energično odklonil, češ da on dela za narodov blagor iz veselja ne pa iz koristoljubja. Ob svoji prerani smrti — star ni bil niti 59 let — zapušča vdovo go. Ano in 3 skoraj preskrbljene otroke, 1 hčerko in 2 sina. Ranjeka Cernelča so dičile kot učitelj v vzgojitelja vse vrline in kreposti. Kot tovarisa pa značajnost in požrtvovana kolegialnost. »Za tovarisa vse, kar morem in premorem,« je bilo njegovo geslo. Vsepovsod, kjer je služboval, osobito pa v Artičah, je bil vsakemu posamezniku z veseljem na razpolago in zato so ga ljudje radi hodili izpravljati za nasvete. Kako je bil za vse to povsod prijatelj, pokazal je njegov za brežiške razmere res izredno veličasten pogreb 17. julija. Zastopani so bili vsi uradi in vsi sloji, med njimi mnogo okoličanov, zlasti Globočanov in Artičanov. To je pokazal tudi zvrhan voz najlepših vencev. Pred hišo žalosti so brežiški pevci pomnoženi po tovariših pevci zapeli žalostinko »Clovek, glej dognanje svoje!« Ob odptrem grobu se je od blagopokojnega tovarisa poslovil v zbranih in v srce segajočih besedah sreski šolski referent g. Fran Drnovšek, in imenu globoške posojilnice pa tovaris g. Josip Bohinc. Pevci so zapeli »Blagor mu.« — Dragi nepozabni tovaris! Prerano in nepričakovano hitro si nas ostavil, zatisnil svoje ljube oči in nehalo je biti Tvoje blago srce. Pregrešali Te bomo vsi, ki smo Te ljubili in spoštovali. Tvoje mesto med nami ostane prazno in bržas vedno prazno. Da Ti je zemljica lahka! — J. Medved.

Stanovska organizacija UJU
Iz centrale UJU.
Gospodine urednike!

U »Učiteljskem Tovarišu« od 11. o. m., govorči o izboru nove Uprave UJU kao in onome što je u vezi ovoga pitanja došlo po Kongresu, donete su izvesne nepotpunosti, koje tangiraju neposredno i moju ličnost. Radi potpunosti samog pitanja, i da bi slovenačko učiteljstvo, koje je neobično cenim, imalo jasnu sliku bar o onome što je u vezi s mojom ličnošću, ja mholm poštovano uredništvo U. T. da u svome cenjenom listu otstampa i ovo.

Niko ne može sporiti da se izbor nove Uprave UJU nije trebao vršiti na ovogod. Kongresu, jer je o tome donet sporazum prošle godine u Zagrebu, na osnovi čega je i staro Uprava tu tačku stavila na dnevni red. Na tu tačku dnevnog reda nije učinjen nizak prigovor ni od jednog člana Šireg Odbora, a unet je čak i jedan član u nova pravila u tom smislu. I kad se sve to ne može osporiti, onda ne treba zameriti ni onima koji su tražili da se izvrši izbor nove uprave. Predlog g. Skulja da s obzirom na nova pravila ostane staro uprava bio je i moj i ja sam se i na Kongresu za njega sav salagao, ali se nije uspelo, jer je Kongres večinom glasoval predlog odbio, što je javno konstatovao i predsednik g. N. Petrović. Posle toga predlog mnogih govora pristupilo se izboru nove uprave. Tačno je, da je nova uprava izabrana: »okrnjeni skupštini, i da tada nije

bila »večina poverjeništev«, i ja želim što je do toga došlo, ali je tačno i to, da je prisustvovala i novu upravu izabrala velika večina jugoslovenskih delegata sa teritorija šest banovina, a delom i sedme (savsko) zašto imamo pismene izjave. Ne mislim da ovo nadglasavanje treba isticati, naprotiv želim što je do toga došlo i hoču i ja da priznam da: »to je bio prvič, kar obstaja UJU, da se je izvolila lista, na katero niso pristala vse poverjeništev.« Ali kad se to več dogodilo, hoče li se priznat princip večine, i hoče li se zbog jednog nemilog in neželenog slučaja napustiti Udrženje. I u ovom nemalom dogadaju ima utešnih pojava, jer u novu upravu od 37 članova koliko ih svega ima, izabralo je od stare uprave 33 a svega četiri nova i sva četiri su krajne nacionaliste; pa i ta četvorka su sa teritorije sekcijs Beograd, a iz ostalih sekcijs ostali su **apsolutno svi starci članovi i brojno i imeno**. S pravom se može reći izabrala je nova uprava sa starim članovima.

Priznajem, i svaki mora priznati da su izbori donekle i lična pitanja, jer se pri izboru i kandiduju ličnosti s obzirom na njihov rad. Ali ako se što mislimo na moju ličnost ovim retevima: »da odide en predsednik in pride drugi«, ja mislim da sam od sebe otklonio svaku sumnju kad sam radi sporazuma i punje jednodušnosti na kongresu radio i govorio za predlog g. Skulja, posle izbora pre konstituisanja nove Uprave predložio da se ne pristupa konstituisanju dok se prethodno ne učine svi pokušaji da svi uzmou učenca, iako se ima potrebna večina, i koji sam izjavio da radi sporazuma i zajedničkog rada dajem ostavku i na položaj predsednika i člana Glavnog odbora.

Još dve napomene. U istom broju U. T. doneto je: »Po kongresu... «Politika» 24. avgusta 1930 priobčuje sledeči članek tov. Milana Rabrenovića iz Beograda.« Taj članak koji je donet u U. T. kao moj nije moj, jer niti sam ga je pisao, niti na njemu stoji u »Politiki« moj potpis, niti je to »Politika« napisana, i ne znam na osnovu čega je došlo da je to moj članak.« Istina je da sam ja doneo jedan članak, koji je Politika objavila, ali to nije taj članak, več kao moj odgovor na članak Milutina Stankovića »Spor u učiteljskoj organizaciji«, a koji je U. T. doneo u celosti. Ja bih molio uredništvo U. T. da kada je donelo članak g. Stankovića da donesi i moj kao odgovor na njega, kako bi u učiteljstvo slovenačko o svemu bilo tačno informirano.

Neka mi je dozvoljeno da na kraju kažem i ovo. U U. T. do sada je izložen istočnjak ovog pitanja na kongresu i posle njega. Sada je očekivati da učiteljstvo Ljubljana in njegov organ ostanu na visini kao što su do sada bili i da od svoje strane učine sve da naša Uprava Udrženje ima: »potreben ugled in avtoritativen pliv, ki je potreben posebno sedaj, ko se rešujejo najaktualnejši problemi za šolo in učiteljstvo«, kako je to lepo rečeno u U. T.; a mi do svoje strane in sada izjavljujemo da svi članovi sadašnjeg Izvršnog Odbora svoje mandate in položaje stavljam na raspoloženje.

U Beogradu, 14. sept. 1930. god.
M. Rabrenović.

SPOR U UČITELJSKOJ ORGANIZACIJI.

(Objavljeno v »Politiki«.)

U današnjem broju »Politike« izašao je članak pod gornjim nazivom. Nisam želeo, bar sada ne, da se ovo pitanje iznosi pred široj javnost, jer je ono naše, unutrašnje, staloško pitanje, koje bismo pre i lakše sami raspravili v svojoj kući. Ali kad se več mora, na još ovih svetih i svetih dana, onda neka tako bude.

»Dva najvažnija pitanja novih Pravila koja su izazvala dvoboj u gledištu bila su proporcionalni izbor uprave i pitanje podele po sekcijsama,« kaže g. Stanković. Da vidimo. Bio sam u Širem odboru koji je izradio Projekt pravila, bio sam i u Odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nijedan jedini član izdvojio protiv proporcionalnog sistema izbora. Jedino što je g. Pezelj, na samom Kongresu, kad je pročitan izveštaj Odbora za Pravila, bio sam i u Širem odboru za pravila koji je Kongres izabrao, i ni u Širem odboru ni u Odboru za pravila nije se nij

Čl. 5. Odsek si določijo redne seje sami, zborov morajo najmanj enkrat mesečno. O sklepih je voditi zapisnik, ki ga podpišejo vsi navzoči.

Čl. 6. Odsek je sklepčen če je navzočih 2/3 članov. Sklep se z nadpolovično večino glasajočih. Vselej je odrediti tudi protiglasovanje. Vsak član sme dati svoje odrejeno mišljenje na zapisnik, ki ga je oddati skupno z odsekovim predlogom poverjeništvu.

Čl. 7. Poverjeništvu odda doše skele in predloge centralnemu odseku v izdelavo in jih ta odda pododsekom v izjavo, če je to potrebno. Pododseki lahko stavijo svoje samostojne predloge centralnemu odseku, ki jih po obravnavi predloži s svojim mnenjem poverjeništvu.

Čl. 8. O sejah priobčujejo odseki kratka poročila v »Učit. Tovarišu«. Načelni pravni sklepi in odločbe se objavljajo v »Učiteljskem Pravniku«, obrambne zadeve pa v »Obrambnem vestniku«.

Čl. 9. Odseki si lahko iz svojih članov sestavijo sekcije odseka za poedinca področja dela.

Čl. 10. Pismene vloge, ki naj se odpošljejo potom poverjeništvu UJU na merodajna mesta mora odsek popolnoma izdelati in jih v konceptu predložiti pov. UJU, da jih pregleda, dopolni in odpravi na naslov. O odgovorih obvesti poverjeništvu vedno odsek, ki pa mora imeti sam vlogo v evidenci. Vse zadeve, ki so namenjene javnosti in korporacijam se morajo vlagati le potom poverjeništvu in nosijo naslov pov. UJU.

Nove knjige.

GLASBENA REVIJA »ZBORI«.

»Učiteljski Tovariš« je že večkrat in nedavno pisal o »Zborih«, tem našem najboljšem glasbenem listu, ki že šesto leto izhaja in prinaša pod redakcijo veščega in marljivega pevskega delavca Zorko Prelovcu v književnem delu, tako zanimive članke o naši glasbeni literaturi, v glasbeni prilogi pa je letos pričel poleg novih vokalnih zborov priobčevati tudi samospeva s spremljevanjem klavirja. »Zbori« so postali odslej oficielno glasilo Hubadove župe Jugoslovanskega pevskega saveza (JPS).

V avgustu je izšel 4. zvezek VI. letnika, ki vsebuje v književnem delu teče članke: »Gospodu monsignoru Stanku Premrlu — za peti decenij« — s sliko (piše Vladimir Pfeifer, Ljubljana); »Manom Volariču in Svetku« (piše isti avtor); »O slovenski operi« (razpravlja dr. Josip Mantuani, Ljubljana). Uredništvo nas seznanja z mladim skladateljem Ludvikom Pušem, ki je stopil v krog sodelavcev »Zborov«. Za tem prihajajo obširna in zanimiva poročila o pevskem prazniku v Kotoru, o letnem rednem občnem zboru pevskega zborna Glasbene Matice v Ljubljani, o raznih izpreamembah v pevskih društvih, o koncertu Celjskega pevskega društva, o 40letnici pevskega društva »Zvone« v Šmartnem pri Litiji, o glasbenih novostih, o raznem iz glasbenega življenja, iz uredništva in upravnosti.

Glasbena priloga prinaša teče zbole: moški zbor »Rožmarin«, ki ga je Hrabroslav Volarič napisal prvotno za samospev s spremljevanjem klavirja, a ta splošno priljubljeni samospev je Anton Svetek pozneje priredil za moški zbor. Moški kvartetti si ga bodo kaj hitro osvojili in radi prepevali. — Jos. Pavčič je priredil »Potrkan ples« v lahkom, preprostem slogu za moški zbor. Ta narodni napev je v kratkem času doživel že tretjo prireditev! — Ludovik Puš je zbral v mešan zbor »Venček dolenskih napitnic«, narodne pesmi: »Sladko je vince iz Trške gorice«, »En hribček bom kupil«, »Ti zvončki v dolinčic« in »Ta vinček je za rajzō« v gladki, modernejši harmonizaciji, posebej pa je še priredil

za mešan zbor narodno pesem »Kaj ti je deklica?« Mešani pevski zbori bodo z veseljem segali po teh napevih. V prilogi priobčujejo »Zbori« še dva samospeva za tenor s spremljevanjem klavirja: Josip Pavčičev »Mlada pesem« in Z. Prelovčev »V albumu«. Oba samospeva sta ljubki glasbeni stvari.

Vsek učitelj-pevec in vsaka učiteljica-pevka bodi naročnik in plačnik te naše izbornne glasbene revije, ki jo zaradi njene bogate književne in glasbene vsebine kar najtoplješe priporočamo.

Izba Kongresa UJU.

Vlak hiti po ravni Slavoniji in požira kilometre. Vroče je v pulmanu, večina tovaršev stoji na hodniku, kramlja in gleda v ravno, ki je noči biti konca. Ob progi se vrstijo hrastovi gozdi, pašniki, močvirja, v dajavi se pasejo jate gosi. Zdaj pa zdaj se pomakne mimo raztegnjeni vas. Vlak se ustavlja na večjih postajah. »Pliivo pliivo« kriči raznašalec pihač, kakor bi kdo klical na pomoč. Potniki segajo po okrepčilih, nekateri kupujejo slike in grozje.

Se je niža solnčna oblak, ampak še dolgo ni osvejujočega hladu, ki prihaja z mrakom. Tod pač ni visokih gora in lednikov. Kmalu pričigo v vlaku luči. V našem vozu brle svetilke precej bohemsko, že v Zagrebu so rečeli, da se je pokvarila elektrika. Nič ne de. V somraku je še prijetnejše.

Peljemo se po plodnem Sremu, kmalu zagledamo v daljavi lučke. Vedno več jih je. To je Zemun, in tam na oni strani Save Beograd. Točno ob določenem času se ustavi vlak na beograjskem kolodvoru.

V avlju nas sprejmejo reditelji in tovarši Zupančič nas popelje v prenočišče v Studentiški dom. Bila nas je precejšnja gruča romarskih kongresistov, pa nas vendar ni bilo kaj na širokih in dolgih prestolniških ulicah. Po dvema in dvema odkažejo lične sobe, ki jih ima dom okrog 300. V njem smo udobno stanovali za 20 Din na dan. Prvi večer se skoraj nikomur ne ljubi v mesto. Pozno je že in trudni smo vsi.

Velemostni hrum in šum plane drugo jutro v naše sobice in nas vrže pokonci. Lepo je prvo jutro v neznanem mestu. Množico novega in lepega upaš, ko stopiš čez prag v vrvenje ulice. S tramvajem se odpeljemo na Terazije in zajtrkujemo pred »Moskvo«, kjer napišemo prve razglednice v pozdrav domačija.

»Videti Napolj in potem umreti,« pravi Italijan. O naši prestolnici pa bi rekeli: Obsiskati Beograd in se vrniti čez dvajset let. Na valoviti višini ob stočju najvažnejših vodnih cest se je razprostrlo mesto. Visoke, arhitektonsko lepe palače poleg skromnih prisličnih hišic stoe na levi in desni širokih ulic, ki so večinoma že asfaltirane. Znane kaldreme je malo videti. Ampak na vsakem koraku skladi opeke, vreče cementa, peseck, apno, malta. Zidarji in težaki od vseh vetrov Jugoslavije se gibljejo po visokih odrih in gradijo, gradijo novi Beograd. Pesem dela in mišic. Da, čez dvajset let pojdem zopet v Beograd, če Bog da! Rad bi videl mesto, ki se bo razmahnilo v višino in širino, njegove urejene gaje, pristanische in mostove. Takrat bo Beograd še lepši, ponosnejši. Škoda, da ne bo več tako zanimiv. To je samo danes sredi razvoja.

Velik del slovenskega učiteljstva se je po prvem bežnem ogledu prestolnice odpeljal s parnikom v Pančeve. Treba je izrabiti čas, zvečer se začne kongres. Lepa je vožnja po mogočnem Dunavu in razgled na pristanišče ter Kalemeđan, na katerem stoji steber z Meštrovićevim »zmagovalcem«. Pančeve je izrazito banatsko mesto. Ravne, snažne ulice merijo skupaj 64 km. Nismo preh

dili vseh, hvala Bogu! Po staro slovenski načini smo obiskali menda vse cerkev razen sinagoge, od katerih je pač najlepša nova pravoslavna cerkev na periferiji. Ornamenti in slike na notranjih stenah dobro označujejo preprosto bogastvo čuvstvovanja in mišljenja srbske duše. S cerkvenega stolpa je lep razgled na mesto in okolico. Na trgu smo kupovali grozdje po 4 Din, slive po 2 Din za kilogram.

Nekateri tovariši so obiskali ta dan Zemun.

O kongresu so obširno pisale novine. Prvi dan se je izgovorilo mnogo lepih besed. Upajmo, da se bodo vsaj nekatere uresničile. Drugi dan pa so pokazali naši južni tovariši svoj pravi temperament, posebno Srbojanci in Bosanci, ki so se šli »opozicijo«. Dosegli so toliko, da so po odhodu ljubljanskih in zagrebskih delegatov izvolili nov odbor. Nas iz Dravske banovine je sprva zanima la ta južnjaška narava, ki se je očivljala v neprestanih klicih, topotjanju in dolgovezem debatiranju o isti stvari. Pozneje nas je to živahni parlament odbijal in dolgočas.

Ne smem pozabiti šolske razstave. Škoda, ker si je nismo utegnili ogledati podrobnejše. Zaslužila je vse priznanje učiteljstva in drugega občinstva, ki so jo posečali. Največ in najlepše so razstavile šole iz Dravske banovine, kar seveda ni čudno. Ali se ne bi dala razstava prenesti še v druga večja mestna države?

Prekmalu so minili lepi, a vroči kongresni dnevi. Listnice so se nam stanjale. Večina je odpotovala že v petek zvečer, ostali smo le nekateri in si ogledali podeželska srbska mesta kakor Smederevo, Mladenovac i. dr. Pa se nam je le zahotel naših zelenih hribov in bistrih voda, domače hrane in počitka. Zopet so se pod nami obrnila kolesa. V svežem jutru nas je pozdravila domačija.

V. K.

Šolski uravatelji in upravitelji!

Poslužite se naročilnic »Učiteljske gospodarske poslovnice«, ki ste jih prejeli in izvršite naročila potom UGP.

Šolstvo v drugih državah.

Začetni pouk grških otrok na tujih jezikih bo prepovedan. Grški prosvetni minister je predložil seji ministrskega sveta načrt zakona, s katerim bo v bodoče prepovedano, da bi dobivali otroci grške narodnosti prvi ljudskošolski pouk v šolah s tujim učnim jezikom. Ministrski svet je ta zakonska načrt soglasno odobril in sklenil, da bo predložen grški zbornici, ki se v kratkem zopet sestane,

tako da bo mogel stopiti novi zakon takoj v veljavjo. Zanimivo je utemeljevanje novega zakona, in to tako s pedagoškega kakor tudi z nacionalnega stališča. S tem zakonom — pravi tozadenvno poročilo — se hoče doseči, da se ohrani pri otrocih v nedotaknjem stanju njihovo versko in nacionalno čuvstvo, vanj je razlogi so populoma upravičeni, če se pomisli, da se jezik, katerim sprejemata otrok v nežni dobi svojega razvoja prve pojme v življenju in stvareh, ki ga obdajajo, zarašča z njegovo duševnostjo ter jo pri tem oblikuje. Če pa se vrši ta pouk na tujem jeziku, ima to oblikovanje mlade duše za posledico, da se ravno v odločilni dobi prvi in temeljni vtič razvija otrok v duhu tuje kulture, kar povzroča občutno odaljitev njegove duševnosti od nacionalne miselnosti, katera oddaljitev se pozneje ne more nikdar več popolnoma odpraviti. Po novem zakonu bodo prizadete tujezječne osnovne šole na Grškem, v prvi vrsti pa francoske, katerih je največ.

— Število učadništv na Madžarskem. Po službenih statistikah je danes na Madžarskem 123.348 državnih uslužbencev in 109.931 upokojencev. Razen tega je pri državnih železnicah nastavljenih 48.000 aktivnih uslužbencev, ter 45.000 upokojencev. Vsečiljški profesorjev je 343. Skupno je v prosvetnem ministru 13.600 nameščencev. Finančno ministru zaposluje približno 14.000 oseb, a največje je število nameščencev, ki se nahaja v notranjem ministru, namreč 25.226. Velikih županov je 29, prav toliko kolikor jih je bilo pred vojno. — »Naš Glas.«

Listnica urečništva.

— lu Ostali so še slednji članki: Nekaj o naši domači Radio industriji. — Tečaj šole rada na Krku. — Pevski zbor UJU. —

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

18 Din likanje moške, damske obleke, Gg. čitateljicam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popravljanje tudi obračanja garderobe priporoča: Wallet Express, Ljubljana. Stari trg 19.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana — Stari trg 9.

★
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15
DEŽNIKI
Na malo. Na veliko.
Distančno leta 1889.
Telefon itev. 2.282

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike, (vestje), žepne robe, kravate, ovratnike, srajce, šifone, plote, čipke, vezenine, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelin, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Olje proti prahu, pislana kreda, morske gobе, sliksarske potrebščine načavite ugodno pri firmi

• CENTRALA V LJUBLJANI

MEDIĆ-ZANKL
TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV

LASTNIK FRANJO MEDIC

TOVARNE LJUBLJANA — MEDVODE — DOMŽALE. PODRUZNICE IN SKLADIŠČA V MARIBORU IN NOVEM SADU

Domači proizvodi: Laneno olje, firnež, od najbolj prostih do najfinjejših lakov, emajno-lakastih in oljnatih barv vseh vrst in nijanc. Kemično čiste, prstene in oljepljene suhe barve, steklarški klej, čopice itd.

Naročajte vsa tiskarska dela za društva, šole, urade itd. itd. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!